

Rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 14. november 2016 - Samlenotat

3. Sikkerheds- og forsvarspolitisk implementering af EU's Globale Strategi

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

EU's udenrigsrepræsentant fremlagde på mødet i Det Europæiske Råd i juni 2016 EU's nye Globale Strategi, der blandt andet peger på en styrkelse af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP) i lyset af det stigende trusselsniveau i og omkring Europa. EU's udenrigsrepræsentant har i forlængelse heraf præsenteret et udkast til en implementeringsplan for sikkerheds- og forsvarspolitiske aspekter. Det forventes, at drøftelserne vil fokusere på ambitionsniveauet for CSDP og behovet for udvikling af yderligere kapaciteter til at indfri dette. Udenrigsrepræsentanten har blandt andet foreslået at overveje forbedrede planlægnings- og kommandostrukturer for CSDP-missioner og –operationer, brugen af permanent struktureret samarbejde blandt visse medlemslande (PESCO), samt udvikling af EU's partnerskaber med særligt NATO. Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke deltage i eller bidrage til at finansiere de forslag til en styrket sikkerheds- og forsvarspolitik, der har indvirkning på forsvarsområdet.

2. Baggrund

EU's Globale Strategi har sit opdrag i Det Europæiske Råds konklusioner fra juni 2015. Det Europæiske Råd hilste udenrigsrepræsentantens præsentation af strategien velkommen i juni 2016.

I lyset af den øgede terrortrussel og det øgede konfliktniveau i og omkring Europa peger EU's Globale Strategi (EUGS) på en uddybning af den forsvars- og sikkerhedspolitiske dimension af EU-samarbejdet. Derfor vedtog Rådet (udenrigsanliggender) den 17. oktober 2016 rådskonklusioner, der gav opbakning til at fortsætte arbejdet med at udvikle en implementeringsplan for CSDP. Denne implementeringsplan vil efterfølgende blive fulgt op af Kommissionens udspil til en Europæisk Forsvarshandlingsplan (EDAP) og implementeringen af den fælles EU-NATO-erklæring fra NATO-topmødet i Warszawa den 8.-9. juli 2016. Der arbejdes henimod at drøfte CSDP på det Europæiske Råd i december 2016.

Udenrigsrepræsentantens udkast til en implementeringsplan tager udgangspunkt i medlemslandenes indledende tilkendegivelser vedrørende ambitionsniveauet for operationer og missioner inden for de tre strategiske hovedprioriteter for CSDP, som den Globale Strategi fremhæver: 1) Håndtering af eksterne konflikter og kriser, 2) opbyggelse af kriseramte partnerlandes kapaciteter, og 3) beskyttelse af Europa. Ambitionsniveauet skal udgøre retningspil for såvel hvilke kapacitetsmangler, medlemslandene og forsvarsagenturet (EDA) skal fokusere på at udbedre, som for Kommissionens forestående handlingsplan.

Udenrigsrepræsentanten nævner en række forslag, der kan bidrage til at styrke CSDP, herunder en forbedring af strategiske planlægnings- og kommandostrukturer for CSDP-missioner og –operationer, bla. for at fremme synergi mellem civile og militære aspekter. Ligeledes foreslås at overveje mulighederne for et permanent struktureret samarbejde, jf. art. 46. TEU, hvor de medlemslande, der ønsker et intensiveret samarbejde på visse områder, kan gå sammen herom.

Endelig foreslås også en styrkelse og tilpasning af EU's partnerskaber, herunder særligt med NATO. Det er endnu uklart, hvilke af de mange forskellige forslag, der kan findes opbakning til blandt medlemslandene.

Kommissionens handlingsplan forventes udarbejdet efter rådsmødet og forventes bl.a. at indeholde forslag til at styrke forsvarsindustrien, udarbejde incitamentet for øget samarbejde mellem medlemslandene vedrørende kapaciteter og udvikle et forskningsprogram på forsvarsområdet.

3. Formål og indhold

Der forudses vedtaget rådskonklusioner, der endosserer implementeringsplanen og det fremadrettede ambitionsniveau på rådsmødet (udenrigs- og forsvarsanliggender) den 14. november 2016. Sammen med Kommissionens handlingsplan og opfølgning på EU/NATO-erklæringen forudses sagen drøftet på det Europæiske Råd december 2016.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har i en betænkning af 25. oktober 2016 udtalt ønske om en ambitiøs videreudvikling af EU's forsvarspolitik, herunder en styrkelse af forsvarsindustrielt samarbejde og støtte til forsvarsrelateret forskning. Udvalget udtrykker desuden ønske om et styrket EU-NATO-samarbejde. Europa-Parlamentets Udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) har i en betænkning af 12. oktober 2016 udtrykt støtte til en styrkelse af og større strategisk kohærens for den Europæiske Forsvarsteknologiske og Industrielle Base (EDTIB).

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

En implementeringsplan for videreudvikling af CSDP vil ikke i sig selv have statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske, miljømæssige eller lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Implementeringen kan forventes udmøntet i konkrete initiativer. Konsekvenserne af de enkelte initiativer vil blive vurderet, når de konkrete forslag foreligger. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i finansieringen af militære aktiviteter i EU-regi.

8. Høring

Drøftelserne om ambitionsniveauet for en videreudvikling af CSDP tager afsæt i medlemslandenes indledende tilkendegivelser. Regeringen har ikke aktivt deltaget i disse drøftelser, idet Danmark som følge af forsvarsforbeholdet ikke vil kunne deltage i flere af de foreslåede initiativer.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der er generel opbakning til en styrkelse af den fælles forsvars- og sikkerhedspolitik, ligesom der er bred opbakning til ønsket om at sikre et fremadrettet tæt EU-NATO-samarbejde. I de

indledende drøftelser har flere lande udtrykt skepsis over for nogle af de mest vidtgående forslag. Der tegner sig dog endnu ikke et klart billede af, hvilke forslag, der kan opnå opbakning blandt medlemslandene.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet ambitionen om at øge mulighederne for, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik kan bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer. I de videre drøftelser vil regeringen arbejde for, at der også sker en styrkelse af de civile aspekter af CSDP, ligesom der lægges vægt på, at udviklingen af CSDP i videst muligt omfang skal ske komplementært til NATO, herunder med henvisning til EU-NATO-erklæringen fra NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016. I tråd med forsvarsforbeholdet vil Danmark ikke deltage i aktiviteter, der har indvirkning på forsvarsområdet.

Der lægges generelt vægt på, at konkrete initiativer som følger af strategien finansieres via omprioriteringer inden for EU's budget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Status for arbejdet med EU's globale strategi blev forelagt Europaudvalget til orientering den 14. januar 2016 og igen den 15. juni 2016.